

Vypracováno v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, v platném znění.

Základní škola a Mateřská škola U Lesa, Karviná,
příspěvková organizace

Školní vzdělávací program

Název:
Pramínky poznání ...

Platnost dokumentu:	od 1. 9. 2018
Verze:	2
Č. j.:	ZŠL/1215/2018
Koordinátor tvorby ŠVP:	Mgr. Zuzana Štefániková
ŠVP vypracovala:	Mgr. Barbara Veselá
Schváleno pedagog. radou:	30. 08. 2018

.....
razítko školy

.....
Mgr. Jana Petrová
ředitelka školy

Schválení školní radou:

.....
Datum

.....
Ing. Tomáš Hronský
předseda školní rady

Obsah ŠVP PV:

1. Identifikační údaje *str. 3*
2. Obecná charakteristika školy *str. 4 - 5*
Velikost, počet tříd, charakter budovy a okolí školy, krátce z historie, spolupráce MŠ s partnery.
3. Analýza SWOT – Školního vzdělávacího programu s platností od 1. 1. 2016 *str. 5 - 6*
4. Podmínky vzdělávání *str. 6 - 7*
Stávající stav / + - /, záměry
 1. Věcné podmínky
 2. Životospráva
 3. Psychosociální podmínky
 4. Organizace
 5. Řízení školy
 6. Personální a pedagogické zajištění
 7. Spoluúčast rodičů
5. Organizace vzdělávání *str. 7 - 11*
Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy, vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných, obsazení tříd, provoz školy, denní program, metody a formy práce.
6. Charakteristika vzdělávacího programu *str. 11 - 14*
Cíle – vize - filozofie, popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.
7. Vzdělávací obsah *str. 14 - 25*
Informace k realizaci vzdělávací nabídky formou integrovaných bloků /tematických celků, projektů, programů/, realizace dílčích programů, poznámky k přípravě třídních vzdělávacích programů.
8. Evaluační systém *str. 25 - 30*
Evaluační nástroje.
9. Seznam použité literatury *str. 31*

1. Identifikační údaje

Sídlo školy: U Lesa 713/19, 734 01 Karviná-Ráj

IČO: 480 04 529

Odloučené pracoviště: V Aleji 20/761, 734 01 Karviná - Ráj

Číslo telefonu: 596 342 059

E-mailová adresa: ms.alej20@volny.cz

Webové stránky školy: www.ulesakarvina.cz

Zřizovatel: Statutární město Karviná

Adresa: Magistrát města Karviné

Fryštátská 72/1, 733 24 Karviná – Fryštát

Číslo telefonu: +420 596 389 111

E-mailová adresa: podatelna@karvina.cz

Webové stránky města: www.karvina.cz

Školní vzdělávací program byl vypracován zaměstnanci odloučeného pracoviště, koordinaci prací vedla Mgr. Barbara Veselá, vedoucí učitelka.

1. Činnost mateřské školy je vymezena školským zákonem č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Cíle předškolního vzdělávání jsou v souladu s § 33 zákona č. 561/2004 Sb.

Prováděcím předpisem je vyhláška č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Tato vyhláška upravuje: - podmínky provozu a organizace mateřské školy,

- počty dětí ve škole a ve třídách,

- organizaci provozu,

- stravování dětí,

- péči o zdraví a bezpečnost dětí,

- úplatu za vzdělávání v mateřské škole.

2. Ve věci správního řízení podle zákona č. 500/2004 Sb. /správní řád/ v platném znění je oprávněnou úřední osobou ředitelka Základní školy a Mateřské školy U Lesa, Karviná, příspěvková organizace.

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola byla dána do provozu včetně školní jídelny 1. února 1968, je čtyřtřídní se školní zahradou, má jedno podlaží. Je na okraji sídliště s možností vycházek do klidné zóny města a lesoparku.

V roce 2008 došlo k výměně oken, v roce 2009 byla provedena oprava a nátěr fasády. Významným projektem, který byl dokončen v září 2009, je úplná rekonstrukce školní zahrady. V období let 2009 a 2010 škola inovovala vnitřní zařízení tříd.

Rozhodnutím zřizovatele Statutárního města Karviná, usnesením č. 6 ze dne 18. 6. 2015 s účinností od 1. 1. 2016 dochází ke sloučení organizací: Základní školy Karviná-Ráj U Lesa 713, Mateřské školy Karviná-Ráj V Aleji 20/761 a Mateřské školy Olbrachtova, Horova 655, Karviná-Ráj.

Nástupnickou organizací se stává: **Základní škola a Mateřské škola U Lesa, Karviná, příspěvková organizace.**

Obsazení tříd:

Mateřská škola reagovala na zvýšený zájem veřejnosti o umístění dětí a rozšířila své provozní a materiální podmínky s cílem navýšit kapacitu školy z 94 dětí na 100 dětí. Kapacita školy byla navýšena s účinností od 1. 10. 2011. Uvedeno v rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje s účinností od 1. 10. 2011, č. j. MSK 155357/2011.

Koťátka:	25 dětí	ve věku od 2,5 do 5 let
Medvídci:	25 dětí	ve věku od 2,0 do 4,5 let
Berušky:	25 dětí	ve věku od 4,5 do 6 -7 let
Motýlci:	25 dětí	ve věku od 4,5 do 6 -7 let

Počet pedagogů: 8

Počet provozních zaměstnankyň: 3

Počet zaměstnankyň školní jídelny: 3

Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky: 1

V mateřské škole pracuje 15 zaměstnanců, všechny učitelky jsou plně kvalifikované.

Partneři pro spolupráci

1. Město – mateřská škola se zapojuje do života města účastí na výtvarných soutěžích, projektech a vyhlášených programech. Jsme zapojeni do projektu „Otevřená zahrada“, který zpřístupňuje školní zahradu veřejnosti v době mimo provoz mateřské školy včetně víkendů od května do října.

2. Rodiče – zaměstnanci mateřské školy jsou si vědomi, jak velmi záleží na tom, že rodič má být ve škole partnerem, který má právo vstupovat do vzdělávacího procesu s podněty, připomínkami, návrhy a podněty, s pochvalou i kritickou poznámkou. K uvedenému cíli mimo jiné slouží dotazníky pro rodiče zaměřené na hodnocení kvality školy /pravidelně 1 x ročně/, které vedoucí učitelka školy vyhodnocuje a výsledky zveřejňuje na nástěnkách i webových stránkách školy.

3. ZŠ U Lesa – náplň spolupráce v rámci projektu „Ve škole je prima“.

4. **Speciální pedagogické centrum**, pravidelně 1x ročně škola zve logopedické asistentky k provedení logopedické depistáže, po které následuje odpolední konzultace s rodiči.

5. **Pedagogicko - psychologická poradna** – škola využívá v rámci konzultací a doporučení k vyšetření dítěte.

6. **Regionální knihovna – náplň spolupráce v rámci projektu Výpravy do světa knih**. MŠ průběžně navštěvuje nově zrekonstruovanou multimediální knihovnu v Karviné – Mizerově. Pravidelně 1 x měsíčně provádí objednávku knih k vypůjčení.

3. analýza SWOT – Školního vzdělávacího programu v platnosti od 1. 1. 2016

	Silné stránky /strengths = S/	Slabé stránky / weaknesses = W/
Aspekty vycházející ze současného stavu, dobře ovlivnitelné mateřskou školou	<p>daří se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozitivně ovlivňovat klima školy, dbát na přátelskou a vstřícnou atmosféru - realizovat třídní a školní projekty - postupně inovovat stav podmínek vzdělávání - spolupráce s partnery ZŠ, pedagogickým centrem - pozitivní přístup ke vzdělávání pedagogů v rámci DVPP - oceňujeme zapojení do projektu „Otevřená zahrada“ - oceňujeme aktivní účast rodičů na akcích školy 	<p>Je potřeba se věnovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - metodám podporujícím experimentování dětí - rozvoji matematické pregramotnosti - oblasti polytechnického vzdělávání - vzdělávání pedagogů v oblasti digitálních kompetencí - vzdělávání pedagogů v oblasti emoční inteligence, odlišných projevů chování dětí - tvorbě portfolia dítěte, které mapuje postupný rozvoj - renovaci školní zahrady po roce 2009
	Příležitosti / opportunities = O /	Hrozby / threats = T /
Aspekty vycházející převážně z vnějších okolností, nepřímo ovlivnitelné mateřskou školou	<ul style="list-style-type: none"> - Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání - kvalitní metodická norma - nové formy spolupráce se základní školou a sloučenou mateřskou školou - spolupráce se zřizovatelem - atraktivní prostředí školní zahrady 	<ul style="list-style-type: none"> - úbytek dětí ve městě - nedostatek pracovních příležitostí pro rodiče - zvyšování normativů negativně ovlivňuje vytíženost učitelek v oblasti individuálního přístupu k dětem - zvyšující se počet dětí vyžadujících zvýšený indiv. přístup

Celková struktura analýzy SWOT?

Počet jednotlivých výroků v rámci jednotlivých bodů: 7 silných stránek, 7 slabých stránek. Školní vzdělávací program má neomezenou platnost, dle potřeby bude doplňován dodatky. Každý rok bude vyhodnocen podle stanovených kritérií /viz. str. 17 ŠVP PV **Evaluace ŠVP a TVP/**, také doplněn rozbohem stavu uvedených slabých stránek analýzy SWOT.

4. Podmínky vzdělávání

1. Věcné podmínky

Priorita: Naplnit podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let.

Vybavení dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti, zabezpečení uložení hraček a pomůcek, zabezpečení možnosti průběžného odpočinku, dostatečné zázemí pro zajištění hygieny dětí.

2. Životaspráva

Priorita: Zajistit vyhovující režim den dětí od dvou do tří let, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úpravu času stravování, dostatečný odpočinek).

Stávající stav + -

- + jídelníček v rámci racionální výživy
- + respektování přivádění dětí s ohledem na potřeby rodičů
- + dodržování půl hodinového odpočinku, pokud má dítě malou potřebu spánku.
- většina dětí nemá z domova návyk jíst zeleninu v podobě přílohy nebo salátu nebo pomazánky – **nutno plnit průběžně s trpělivým přístupem a pozitivní motivací**
- častý návyk dětí neodhadnout porci jídla, kterou si berou
- častý zvyk dětí nedojídat porce jídla
- + dodržování času odchodu na pobyt venku – **paní učitelky i provozní pracovníce jsou si vědomy, že je potřeba nemít zbytečné prostoje před pobytem venku, snaží se vhodnou organizací dobu přípravy v šatnách zbytečně neprodlužovat ☺. Organizace před pobytem venku je součástí hospitační činnosti – stálý úkol.**
- + děti se chodí napít během celého dne – **plněno průběžně.**

Požadavek o nepřipustnosti nucení dětí do jídla neznamena, že se dítě naučí pouze nakousnout chleba nebo jiné jídlo.

3. Psychosociální podmínky

Priorita: Zaměřit se na adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.

Stávající stav + -

- + vytváříme společně s dětmi pravidla pro život v MŠ, ve třídách starších dětí jsou piktogramy symbolizující pravidla soužití.
- + rodiče využívají systém adaptace
- + otevřená komunikace mezi zaměstnanci školy
- + daří se nám společná příprava a realizace akcí školy (karnevaly, výlety, exkurze, plavání, lyžování, bruslení)

4. Organizace

Priorita: Zajistit vyhovující režim dne v průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.

Stávající stav + -

- + dostatečně velké prostory ve třídách i na školní zahradě umožňující variabilní využití

5. Řízení školy

Stávající stav + -

- + nabízíme několik pravidelných zájmových aktivit pro děti v odpoledních hodinách včetně Klubu tvořivých maminek.
- + zřízení klubu pro děti od 2 do 4 let „Mrňouskové“
- + snažíme se aktivně spolupracovat se sloučenou ZŠ a MŠ
- + dobré klima ve škole

Pedagogický sbor pracuje jako tým – je to náš stálý a aktuální úkol, bez kterého by se nám nedařilo pracovat efektivně a s chutí. Oceňujeme, že se můžeme na sebe spolehnout, vzájemně se respektujeme. Problémy si umíme konstruktivně vyříkat.

6. Personální a pedagogické zajištění

Priorita: Zajistit překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin.

Stávající stav + -

- + plná kvalifikovanost pedagogického sboru a zaměstnanců ŠJ
- nutnost zdokonalit se v užívání informačních technologií
- + pravidelně jednou ročně zveme logopedy k provedení logopedického screeningu včetně konzultací o zjištěné úrovni výslovnosti dětí s rodiči
beseda o výchově (v roce 2016 – beseda v březnu s panem psychologem Janem Svobodou).
- + zájem pedagogů o další vzdělávání

7. Spoluúčast rodičů

Stávající stav + -

- + snaha dobře a efektivně spolupracovat s rodiči
- + fungování spolku Sdružení přátel školy Mateřské Karviná – Ráj z. s., setkávání Zástupců z řad rodičů jednotlivých tříd několikrát ročně, spoluúčast na akcích školy
- + pravidelně jednou ročně rodiče hodnotí kvalitu školy formou dotazníku
- + zřízení internetové stránky a školního facebooku
- rodiče se účastní pedagogických porad nebo schůzek týkajících se plánování akcí školy v omezené míře.
- + v rámci spolupráce s rodiči budeme jednou ročně pořádat besedy k tématům o výchově (v roce 2016 – beseda v březnu s panem psychologem Janem Svobodou).

5. Organizace vzdělávání

Informace k přijímání dětí do MŠ

Od školního roku 2017/2018 určuje školský zákon závazný termín zápisu k předškolnímu vzdělávání na období od 2. května do 16. května. Datum stanoví ředitelka školy. Způsob provedení podléhá správnímu řízení. Při zápisu dítěte do MŠ zákonný zástupce obdrží evidenční list včetně žádosti k přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Evidenční list, potvrzený lékařem, následně odevzdá vedoucí učitelce nejpozději do 5 dnů po zápisu dítěte do mateřské školy. Do 30 dnů po zápisu zákonní zástupci obdrží rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí do mateřské školy.

Evidenční list – rodiče jsou povinni vyplnit všechny informace pravdivě a aktuálně. Případné změny adresy, pojišťovny, tel. čísel a osob, pověřených rodiči k vyzvedávání dětí, je potřeba

neprodleně oznámit a osobně opravit v evidenci. Součástí listu je potvrzení o zdravotním stavu dítěte a provedeném očkování. Uvedenou část vyplní dětský lékař.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných

Mateřská škola zajišťuje rovný přístup ke vzdělání bez jakékoli diskriminace, zohledňuje vzdělávací potřeby jednotlivce, vytváří potřebné podmínky a zajišťuje osobnostní rozvoj každého dítěte.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích potřeb a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých pěti stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č.27/2016 Sb, ve znění pozdějších předpisů. Při vzdělávání těchto dětí učitel využívá služby školských poradenských zařízení.

Postup při poskytování podpůrných opatření od prvního stupně – plán pedagogické podpory

Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte vytvoří učitelky, které mají dítě v péči na třídě plán pedagogické podpory, se kterým seznámí vedoucí učitelku a zákonné zástupce dítěte. Pokud daná opatření nejsou dostatečná od zahájení do tří měsíců, učitelky doporučí zákonnému zástupci využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Postup při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu

Doporučí-li školské poradenské zařízení vzdělávání dítěte dle individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP), zákonný zástupce podá řediteli školy žádost o vzdělávání dle IVP. Po schválení žádosti vypracují uvedený plán obě učitelky na třídě a seznámí s ním vedoucí učitelku. Ta jej poté předkládá ke schválení speciálnímu pedagogovi na základní škole, se kterou je mateřská škola sloučena. Po schválení seznámí s jeho obsahem zákonné zástupce dítěte.

Pro úspěšné vzdělávání je potřebné zajistit:

1. Uplatňování individualizace vzdělávacího procesu
2. Spolupráci se zákonnými zástupci dítěte
3. Spolupráci se školským poradenským zařízením, které doporučilo vzdělávání dle indiv. vzděl. plánu.
4. Postupné vyhodnocování úspěšnosti práce při realizaci stanovených podpůrných opatření a individuálního vzdělávacího plánu
5. Snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.

Pro práci s mimořádně nadanými dětmi je třeba podtrhnout:

„...pracujeme s každým dítětem jako s individuální osobností, snažme se poznat jeho potřeby, soustředěněji si všimněme jeho rozvoje a prospívání, sledujeme jeho vzdělávací pokroky; mějme na paměti, že jen tak můžeme dítěti dostatečně nabídnout to, co opravdu potřebuje;

- TVP vytvářejme dětem na míru (snažme se oslovit a zaujmout konkrétní děti, vycházet z jejich potřeb a zájmů, nabízet činnosti, které jejich schopnostem a možnostem odpovídají);
- zajišťujeme dětem možnost učit se podle jejich individuálních možností a schopností (vytvářejme nabídku, z níž si každé dítě má možnost vybrat činnost, která odpovídá jeho předpokladům a možnostem, která jej zajímá, je pro ně zvládnutelná a ve které může být úspěšné).“*...pro názorný příklad jak pracovat s mimořádně nadanými dětmi vybrán text*

z publikace autorů Kupcová Martina a kol. Vzdělávání nadaných žáků, Výzkumný ústav pedagogický, Praha 2010.

Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí.

Obsazení tříd

Předškolní vzdělávání mateřská škola organizuje pro děti od dvou let věku.

Každá třída má svůj název – Koťátka, Medvídci, Berušky a Motýlci. Ve třídách jsou děti rozděleny s ohledem na to, aby v předškolním věku byly ve skupině strašících dětí a měly větší prostor plnit předškolní program. Zároveň respektujeme trvající přátelské vazby mezi dětmi. Samozřejmostí je, že sourozenci jsou spolu v jedné třídě. Na začátku docházky do mateřské školy uplatňujeme adaptační program.

Naplněnost tříd je v souladu s vyhláškou MŠMT č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání ve znění pozdějších předpisů.

Plánované obsazení tříd:

Koťátka:	25 dětí od 2,5 - 5 let.
Medvídci:	25 dětí od 2 - 4,5 let
Berušky:	25 dětí od 4,5- 6 až 7 let
Motýlci:	25 dětí od 4,5- 6 let 7let

Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů na třídě zejména ve třídě dětí od dvou let

Příprava na pobyt venku (hygiena, převlékání dětí)

Pobyt venku

Prevlékání dětí

Příprava na polední stolování (hygiena)

Polední stolování včetně hygieny

Příprava na odpolední relaxaci nebo spánek (příprava lůžkovin, převlékání dětí)

Provoz mateřské školy

Provoz je zajištěn od 6.00 do 16.30 hod. Pro potřeby úklidu je provoz zajištěn do 16,45 hodin. V případě, že dítě rodiče ponechají učitelce po 16.30, paní učitelka je povinna telefonicky kontaktovat rodiče. Pokud si rodiče dítě nevyzvednou a nebude možné se s nimi spojit, nevyzvednutí dítěte je hlášeno po 17.30 na bezplatnou linku Městské Policie 156. Z bezpečnostních důvodů si paní učitelka nemůže dítě nechat u sebe doma, také není přípustné v MŠ s dítětem čekat do pozdních večerních hodin (bližší informace viz. školní řád).

Uspořádání dne v jednotlivých třídách

Denní režim je vyvěšen na nástěnkách v šatnách. Smyslem našeho ŠVP je představit dětem pojem život jako vzácný dar, o který je potřeba pečovat a chránit jej v přírodě i ve společnosti lidí. Zaměříme se zejména na poznávání prožitkovým učením. Naším záměrem je vést děti

k jistotě jednat tak, aby mohly projevit svou identitu a zároveň spolupracovaly a respektovaly ostatní, poznávaly základy lidských hodnot.

Režim dne:

6.00 – 10.00 hry a činnosti dle volby dětí, práce ve skupinách, komunitní kroužky, činnosti v rámci individuální práce s dětmi, řízené činnosti, stolování, pohybové chvílky, cvičení.

10.00 – 11.30 pobyt dětí venku, v případě nepříznivého počasí volné činnosti

11.30 – 14.00 hygiena, oběd, odpolední odpočinek, zájmové aktivity, výběr činností

14.00 – 15.00 průběžné vstávání po odpoledním odpočinku, hygiena, svačina, zájmové aktivity a činnosti v rámci integrovaných bloků, individuální práce s dětmi

15.00 – 16.30 hry dětí, volné činnosti.

Stolování: 8.30-8.50 svačina, 11.45 oběd (11.30 mladší děti), 14.30 odpolední svačina
V průběhu dne pitný režim. Děti mají možnost napít se v průběhu celého dne.

Odpolední odpočinek je přizpůsoben individuální potřebám dětí – dětem s nízkou potřebou odpočinku relaxaci zbytečně neprotahujeme nad doporučených 30 minut.

Hra a učení

Využití hry

Využití hry nespočívá pouze v tom, že necháme dítě za vlídného dohledu si hrát, ale že se mu budeme snažit poskytnout prostor k aktivitám, samostatnosti se rozhodnout a projevit své zájmy.

Využíváme dvě formy hry

- spontánní hra – kdy se dítě učí v individuálním tempu, zkouší, hledá, komunikuje s ostatními.

- cílená hra – dítěti připravíme podmínky, aby patřičnou zkušenost získávalo rychleji, budeme se mu snažit nabídnout prostor k výběru a samostatnosti se projevit /dítě si může např. vybrat a rozhodnout se, co bude dělat nejdříve a co potom. Budeme je motivovat také k tomu, aby vědělo, že je potřeba se překonat a např. dělat i věci méně oblíbené, které nemá rádo /např. kreslení, cvičení, uklízení věcí.../ O těchto věcech povedeme poznámky se záznamy úspěšnosti i neúspěšnosti, ve spolupráci s rodiči se budeme snažit o optimální stav.

Příprava na školu

Příprava na školu neznamená srovnání dětí do „stejně podoby“ s cílem jednotné rozvojové úrovně, neboť každé dítě je jiné. K tomu, aby dítě ve škole uspělo, nepotřebuje pouze sumu poznatků a dovedností, ale především důvěru ve své schopnosti a zkušenost s překonáváním překážek, kterou může uplatnit při plnění činností spojených s docházkou do školy. Jde o překonání strachu z nového prostředí, vedení dítěte k projevení sebejistoty a samostatnosti při plnění přiměřených úkolů. Přípravě na školu je určen mimo jiné celoškolský projekt

v rámci spolupráce se ZŠ U Lesa v Karviné – Ráji „Ve škole je prima“ (viz. Vzdělávací obsah s. 14).

Formy naší práce

Skupinová práce – učení v rámci malé sociální skupiny s možností vzájemně spolupracovat, pomáhat si, společně směřovat k cíli. Tuto formu práce se budeme snažit zařazovat více než doposud.

Párové učení ve skupině – spolupráce ve dvojicích

Individuální práce

Řízené i situační prožitkové učení – důsledně se zaměříme na využívání vznikajících situací, které uplatníme při seznamování dětí s běžnými životními situacemi, které mohou děti potkat /např. setkání s cizími lidmi, když jsou samy doma nebo venku, když jsou nemocné, něčeho se bojí, chtějí pomoci, chtějí stále nové hračky. V každém tématu se zaměříme na souvislost s běžným životem dětí. /forma komunitního kruhu, rozhovoru, využití četby, náhodné situace v MŠ/.

Didaktické hry – hry s pravidly, vyžadující průběžné řízení, rozvíjejí poznatky a dovednosti dětí.

Spontánní činnosti dětí, zájmové aktivity

Opakovací chvílky, volné chvílky

Řízené činnosti v rámci celé skupiny /např. četba, vyprávění, cvičení /

6. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzhledem k získaným zkušenostem, které máme z využíváním RVP PV, má uvedená podoba integrovaných bloků volnější rámcovou formu. Tím je dán větší prostor pro TVP PV, pro vlastní tvořivost pedagogů a realizaci podnětů například v rámci situačního učení. Podrobněji budou zpracovány společné celoškolské projekty, na které se zaměříme v ročním plánu školy. Při plánování je potřeba pokrýt škálu pěti vzdělávacích oblastí daných RVP PV a smysluplně propojit poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, ke kterým se budeme snažit směřovat.

Víme, že vzdělávací oblasti se vzájemně prolínají a na sebe navazují. V našem prvním ŠVP jsme si zvolili barevné rozlišení pro lepší orientaci ve vzdělávacích oblastech. Je to dobrá pomůcka, která se nám osvědčila v začátcích, kdy jsme vytvářeli tematické celky a chtěli jsme se ujistit, že v nich máme zastoupeny všechny vzdělávací oblasti. Tento postup doporučíme těm učitelkám, které přijdou do MŠ na zástup nebo po mateřské dovolené a budou se seznamovat s tvorbou integrovaných bloků podle RVP PV.

1. Dítě a jeho tělo

V uvedené oblasti budeme rozvíjet vývojovou řadu vybraných cílových dovedností:

- pohyb a pohybová koordinace
- nápodoba pohybů
- koordinace ruky a oka
- sebeobsluha
- orientace v tělním schématu

2. Dítě a jeho psychika

V uvedené oblasti budeme rozvíjet vývojovou řadu vybraných cílových dovedností:

Jazyk a řeč

- slovní zásoba
- formální vyspělost jazyka / výslovnost, artikulace/
- gramatická správnost jazyka
- stavba vět
- úroveň slovní komunikace
- kvalita slovního projevu

Poznávací schopnosti a funkce

- vnímání
- pozornost, soustředěnost
- paměť
- tvořivost, vynalézavost, fantazie
- rozlišování obrazných znaků a symbolů
- grafické a výtvarné vyjadřování
- časoprostorová orientace
- základní matematické, číselné a početní pojmy a operace
- číselné a matematické představy
- řešení problémů a myšlení

Sebepojetí, city, vůle

- sebeuvědomění a sebeuplatnění
- sebeovládání a přizpůsobivost
- vůle, vytrvalost
- respektování pravidel
- city a jejich projevy

3. Dítě a ten druhý

V uvedené oblasti budeme rozvíjet vývojovou řadu vybraných cílových dovedností:

- komunikace s dospělým
- komunikace s dětmi
- sociabilita a spolupráce

4. Dítě a společnost

V uvedené oblasti budeme rozvíjet vývojovou řadu vybraných cílových dovedností:

- společenská pravidla a návyky
- zařazení do třídy (skupiny dětí)
- zapojení do společných her, spolupráce na činnostech

5. Dítě a svět

V dané oblasti budeme rozvíjet vývojovou řadu vybraných cílových dovedností:

- adaptabilita ke změnám
- poznatky, sociální informovanost
- ochrana zdraví a bezpečí

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Děti ve věku od dvou do tří let se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Udrží pozornost na velmi krátkou dobu. Paní učitelky se při práci s těmito dětmi soustředí na trénování návyků a praktických dovedností, střídání nabídky činností. Dětem ponechají co největší prostor pro volné hry a pohybové aktivity.

Je potřeba respektovat specifika uvedeného věku – touhu po poznání a objevování, uvědomování si vlastního, které se projevuje vymezováním se vůči ostatním i egocentrickým chováním spojeným s projevy umíněnosti, vzteku. **Paní učitelky se v uvedené věkové skupině dětí zaměří zejména na uspokojování potřeb v jiném prostředí než je rodina – potřebu místa, bezpečí a opory.** Navození pocitu bezpečí ve spojení s individuální péčí je prioritní. Ve třídě bude nápomocna chuť v průběhu dopoledních činností ve třídě, při pobytu venku a poledním stolování.

Několik poznámek k připomenutí, jak si poradit s integrovaným blokem, který zařadíme do TVP PV:

1. Je možné začít od stanovení cílů, které zároveň vystihují rámcový záměr integrovaného bloku.
2. Je možné začít od toho, co očekáváme jako výsledek integrovaného bloku – např. v adaptačním období při zvykání si na MŠ je naším cílem, aby se dítě adaptovalo na změnu, získalo důvěru k novému prostředí, komunikovalo s ostatními, cítilo se spokojeně, postupně přijímalo pravidla vzájemného soužití v kolektivu.
3. Je možné začít od činností nebo od tématu a postupně dospět k celku.

Mezi cíli a činnostmi jsou souvislosti a vztahy, když tyto vazby neopomene, dojdeme k uzavřenému celku – záměry, prostředky, vyhodnocení.

Obsah záznamu zpětné vazby:

- co bylo přínosem v oblasti poznávacího, hodnotového a postojeového cíle
- co se nepovedlo, nemělo očekávaný efekt
- stanovení dalšího postupu: v čem pokračovat, co opakovat a nač navázat
- individuální poznámky k vedení záznamů o dětech.

Integrované bloky je možno představit si jako:

- A) tematické celky – vycházejí zejména z okruhu poznatků
- B) projekty - hlavním záměrem je získávání nových zkušeností, které si můžeme zkusit a ověřovat v praktických situacích. Mohou být součástí větších tematických celků nebo jsou samostatně.
- C) programy – vycházejí z činností určitého druhu. V naší MŠ jsou zavedeny jako zájmové aktivity.

K jednotlivým integrovaným blokům v TVP PV uvedeme nejen výčet tematických celků nebo projektů, ale zároveň i tzv. zamyšlení nad cíli zvoleného integrovaného bloku, aby bylo patrné, k čemu mají části tematických celků směřovat, o co se v nich budeme snažit v rámci průběžného plnění jednotlivých kompetencí, neboli způsobilostí, ke kterým má dozrát vývoj osobnosti dítěte. **Podstatu tvoří pestrá nabídka činností, která děti motivuje, rozvíjí a obohacuje o nové poznatky, dovednosti, zkušenosti.**

Do záznamu o v třídní knize uvedeme činnosti, které byly v rámci integrovaného bloku, komunitního kroužku, situačního učení a individuální práce s dětmi prováděny a to v rámci dopoledního i odpoledního programu.

7. Vzdělávací obsah

Rámcová struktura integrovaných bloků

1. Na světě nežiji sám – sebezpoznání a vztahy

Děti povedeme k praktickému poznání základních pravidel komunikace:

- chovat se i jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- ve vztazích /děti – děti, děti – dospělí, dospělí - děti/ vnímat všeobecnou platnost společenských forem chování - pozdrav, poděkování, prosba, omluva, žádost o pomoc, uposlechnutí pokynu, vyslechnutí sdělení /.

Daným pravidlům se budeme věnovat průběžně během dne v různých formách – komunitní kroužky, diskuzní chvílky, situační učení.

2. Je potřeba chránit své zdraví - oblast zaměřená na: sport, pohybové činnosti, zábava, zdravá výživa, hygiena, ochrana před nebezpečím v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, věcmi a jevy.

3. Je užitečné poznávat a chránit rozmanitost přírody i světa - oblast zaměřená na: environmentální gramotnost, předčtenářskou gramotnost, matematickou a přírodovědnou gramotnost a polytechnickou gramotnost. Na uvedené oblasti bude v mateřské škole soustředěno vzdělávání pedagogů v období let 2016 – 2020.

4. Příjemný čas svátků a oslav - období Vánoc, Velikonoc, svátek Den Matek, Den dětí, zahradní slavnost.

5. Ze školky do školy - průběžné seznamování dětí s prostředím 1. tříd na ZŠ.

1. Na světě nežiji sám – sebezpoznání a vztahy.

Charakteristika: Je potřeba učit se přijmout pravidla vzájemného soužití, pracovat s piktogramy, pravidla soužití vytvářet společně s dětmi, motivovat k pozitivní formulaci, průběžně se k nim vracet. Povedeme děti k poznání, že agresivní projevy se ve vztazích mezi lidmi nevyplácejí. **Adaptační program:** Cílem adaptačního programu je seznámit děti s mateřskou školou a novými kamarády, vést je k poznání, že jsou v přátelském prostředí, uplatňovat adaptační postupy vzhledem k individuálním potřebám dětí. V rámci adaptace navázat kontakt s rodiči a zaměřit se na rozvíjení vzájemné spolupráce.

Rozvoj osobnosti dítěte a jeho kompetencí:

1. Kompetence k učení:

- poznává elementární poznatky o světě lidí
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- vnímá a ovládá pocity a emoce
- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Námětové hry a činnosti

Dramatické hry s rozvíjením fantazie

Výtvarné činnosti – kreslení, malování, modelování, práce v materiálu, prostorové vytváření

Hudební a hudebně pohybové činnosti

Psychomotorické hry

Hry kooperativní

Hry na seznamování

Hry kontaktní

2. Kompetence k řešení problémů:

- spoluvytváří a respektuje pravidla soužití,
- podílí se na řešení konfliktních situací
- známé situace se snaží řešit samostatně na základě nápodoby nebo opakování /například – drobná rozepře mezi vrstevníky/ náročnější s oporou a pomocí dospělého /například - ublížení dospělým/

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence

Diskuzní a komunitní kroužky

Interaktivní hry na rozvíjení vztahů a mravních hodnot mezi lidmi, na přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

Hry na téma rodiny, přátelství

Hry k námětu s motivem „pavučinka z provázku“

Hry dramatické – průpravné

Hry dramatické - strukturované

3. Kompetence komunikativní:

- s dospělým komunikuje bez zábran a ostychu
- vnímá a projevuje pravidla společenského soužití a chování
- ovládá fonetickou stránku řeči - výslovnost, artikulaci jednotlivých hlásek
- ovládá gramatickou stránku řeči – užívání správných tvarů slov, předložek, jednotného a množného čísla, využívání všech slovních druhů, spojovat slova od jednoduchých vět k tvorbě souvětí.
- obohacuje slovní zásobu, kdy dítě rozumí osvojeným slovům a dokáže je uplatnit v řeči
- rozvíjí obsahovou stránku řeči – vyjadřuje myšlenky, otázky i sdělení, rozumí slyšenému, vede smysluplný dialog, dovede vyprávět

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Práce s knihou, vyprávění, rozhovory, využívání obrázkových seriálů

Hry procvičující artikulaci

Cvičení a hry zaměřené na rozvoj myšlení a řeči

Hry na téma rodiny, rozlišování různých společenských rolí

Hry aktivizující, na seznamování, komunikační

4. Kompetence sociální a personální:

- vyjadřuje vlastní názor
- projevuje citlivost a prosociální chování k druhému
- dokáže se prosadit, ale i podřídit, spolupracovat a respektovat druhé
- uplatňuje společenská pravidla soužití a společenské návyky
- chová se a reaguje obezřetně při setkávání se s cizími lidmi a situacemi

- uvědomuje si, že ubližování, ponižování a agresivní jednání jsou projevy chování, které nelze tolerovat

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Hry kontaktní, komunikační, interakční, kooperativní
Hry na téma rodiny a rozlišování různých společenských rolí
Kooperativní činnosti ve dvojicích a skupinách
Společenské hry s pravidly – pexeso, deskové hry
Diskuzní kruhy na téma: Co by se stalo, kdyby....
Ztvárnění piktogramů na téma“ Pravidla ve třídě“
Hry aktivizující, na seznamování, komunikační

5. Kompetence činnostní a občanské:

- uplatňuje prosazení vlastní aktivity a smyslu pro povinnost
- získává vlastní zdravou sebedůvěru
- projevuje schopnost žít ve společenství, spoluvytvářet pravidla soužití
- vnímá a přijímá uznávané společenské hodnoty a pravidla
- **respektuje druhé** (znamená např. souhlasit bez větších připomínek) **i toleruje druhé** /znamená např. ustoupit, podřídit se nebo přijmout jiný názor bez negativních projevů /např. vzteku/
- poznává, že svým chováním se spolupodílí na okolním prostředí
- **v běžných situacích si osvojuje, že:** má cenu se snažit, cennější než vítězství jednotlivce je vzájemná souhra a spolupráce, každý nápad je dobrý, práce kvapná málo platná, překonání překážek přináší radost a uspokojení, sobectví se nevyplácí, přátelské vztahy jsou pro život velmi důležité.

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Hry na téma rodiny a rozlišování různých společenských rolí
Kooperativní činnosti ve dvojicích a skupinách
Interaktivní hry na rozvíjení vztahů a mravních hodnot mezi lidmi, na přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
Diskuzní kruhy na téma: Co by se stalo, kdyby....

2. Je potřeba chránit své osobní zdraví

Charakteristika: oblast zaměřená na: sport, pohybové činnosti, zábavu, zdravou výživu, hygienu, ochranu před nebezpečím v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, věcmi a jevy /.

Rozvoj osobnosti dítěte a jeho kompetencí

1. Kompetence k učení:

- přirozeným zapojením do cvičení si uvědomuje vlastní tělo,
- projevuje radost z pohybových aktivit
- vnímá všemi smysly
- dovede vnímat a sladit zrakové, sluchové a pohybové vnímání
- uplatňuje představivost a fantazii
- přijímá stravu dle základů zdravé výživy
- má osvojeny základní hygienické návyky

- ovládá sebeobslužné návyky u stravování - používání lžice, příboru, pitného režimu, čistoty stolování
- zvládá pravidla bezpečného pohybu na chodnících, přecházení vozovky s dospělým
- aktivně si všímá dění kolem sebe, vyhýbá se nebezpečí

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla, k ochraně zdraví

Pohybové činnosti – přirozená cvičení, zdravotní cviky, pohybové a sportovní hry

Pohybové činnosti zaměřené na obratnost a koordinaci pohybů v rámci pobytu venku /hry s míčem, jízda na koloběžkách, pohyb na hracích prvcích na šk. zahradě/.

Psychomotorické hry – aktivizující, pohybové

Hry s dopravním námětem, modelové situace s nácvikem bezpečného chování v situacích, které mohou nastat

Příprava pokrmů z ovoce a zeleniny /ovocné talíře, zeleninové saláty, pokrmy ze sezónní zeleniny a ovoce/

Činnosti relaxační a odpočinkové

Výtvarné činnosti – kreslení, malování, modelování, práce v materiálu, prostorové vytváření

Hudební činnosti

Pracovní činnosti – s papírem, nůžkami, lepidlem, textilem, přírodninami, plasty

Činnosti zaměřené nerozvíjení sebeobslužných dovedností

Hry k rozvíjení smyslového vnímání

2. Kompetence k řešení problémů:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, využívá představivost, fantazii

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Námětové hry

Hry dramatické - strukturované

Dokonči pohádku jinak – práce s texty klasických pohádek s motivem obezřetnosti / např. O neposlušných kůzlátkách/.

3. Kompetence komunikativní:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách,
- samostatně vyjadřuje své myšlenky sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje
- v komunikaci s neznámými lidmi projevuje obezřetnost

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Diskusní kruhy zaměřené na téma obezřetnost před nebezpečím /neznámí lidé, léky, nebezpečný materiál

Dramatické činnosti

Kooperativní činnosti ve dvojicích a skupinách

Cvičení v projevování citů / kladných/ i záporných / hněv, zlost/

Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů

4. Kompetence sociální a personální:

- vyjadřuje vlastní názor
- chove se a reaguje obezřetně při setkávání se s cizími lidmi a situacemi

- uvědomuje si, že ubližování, ponižování a agresivní jednání jsou projevy chování, které nelze tolerovat.

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Diskuzní kruhy zaměřené na téma: „ Co dělat, když...“

Dramatické činnosti k situacím, kdy se dítě učí chránit soukromí a své bezpečí

Kooperativní činnosti ve dvojicích a skupinách

5. Kompetence činnostní a občanské:

- má dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Poslech pohádek, příběhů k etické tématice

Podpora dětských přátelství

3. Je užitečné poznávat a chránit rozmanitost přírody i světa

Charakteristika: oblast zaměřená na: rostliny, zvířata, hory, řeky, domov, naše město, naši vlast, světadíly, planetu Zemi.

Rozvoj osobnosti dítěte a jeho kompetencí

1. Kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, postupuje cestou pokusů a omylů, experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- získává povědomí o živé a neživé přírodě, okolním světě
- má radost z objevování nového, užívá si experimentování
- vnímá pocit uspokojení z výsledku činnosti
- vyvíjí úsilí soustředit se na činnost
- klade otázky a hledá odpovědi
- užívá jednoduchých pojmů, znaků, symbolů
- vnímá pocit radosti a uspokojení z vlastních úspěchů

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Tématické vycházky, výlety a exkurze k přímému pozorování přírodních, stavebních a technických objektů

Smyslové hry k určování vlastností, k rozvoji postřehu, vnímání, pozornosti a paměti

Manipulační činnosti s pomůckami, nástroji a materiálem

Praktické činnosti – pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály

Grafické činnosti /grafomotorická cvičení, poznávání symbolů, tvarů, čísel, písmen/

Pracovní činnosti s přírodním i umělým materiálem / papír, plasty, hlína, semena, písek.../

Výtvarné činnosti – kreslení, malování, modelování, práce v materiálu, prostorové vytváření

Hudební činnost. Práce s grafickými listy

2. Kompetence k řešení problémů:

- projevuje schopnost řešit problémy

- při řešení praktických i myšlenkových problémů užívá racionálních, konstruktivních a účelných postupů – otázkami, hádankami, využíváním experimentů, metody pokusu a omylu, diskusními a komunitními kroužky.
- vnímá radost a uspokojení ze zvládnutí úkolu, překonání překážky, vyřešení problému

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Experimenty

Práce s dětskými encyklopediemi

Praktické činnosti – pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami

Diskuzní kroužky

3. Komunikativní kompetence:

- rozvíjí slovní zásobu, rozumí osvojeným slovům a dokáže je uplatnit v řeči
- vyjadřuje myšlenky, otázky i sdělení, rozumí slyšenému, vede smysluplný dialog, dovede vyprávět / obsahová stránka řeči /
- projevuje zájem o vyprávění, čtení, pohádky, příběhy a využívání komunikativních prostředků – zejména knih, encyklopedií, rozhlasu, televize

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Četba, vyprávění, poslech pohádek a příběhů

Námětové hry

Dramatizace

Společné rozhovory, vyprávění, sdílení a aktivní naslouchání druhému

Setkávání s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo MŠ

Sdělování zážitků

Jazykové hry zaměřené na analýzu sluchového vnímání – první hláska ve slově, říkej, co slyšíš, na co začíná

4. Sociální a personální kompetence:

- umí vyjádřit vlastní názor
- dokáže se prosadit, ale i podřídit, spolupracovat a respektovat druhé

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Společná kresba – dvě až tři děti si půjčují tužku a společně nakreslí obrázek k určitému nebo libovolně zvolenému námětu

Vytvoření společného leporela

Kooperativní činnost ve dvojicích - společná kresba viz. didaktická hra: „ Říkej, co vidíš“

Hry s pravidly pro frontální, skupinový počet dětí

Námětové hry a činnosti

Konstruktivní hry ve skupině

5. Činnosti a občanské kompetence:

- na konkrétních příkladech vnímá význam třídění odpadu, ochrany přírody a životního prostředí
- dle svých možností umí užít dovednost v praxi v rámci třídění odpadu a ochrany životního prostředí /např. neodhazuje odpadky, s pomocí dospělého využívá kontejnery na tříděný odpad/.

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Hry s ekologickým obsahem /ekohry/

Sdělování osobních zkušeností k tématu v rámci komunitních kroužků

1. Příjemný čas svátků a oslav

Charakteristika: období Mikuláše, Vánoc, karnevalu, Velikonoc, svátek Den Matek, Den dětí, zahradní slavnost.

Rozvoj osobnosti dítěte a jeho kompetencí

1. Kompetence k učení:

- objevuje, zkoumá, získává nové zkušenosti
- projevuje radost z objevování nového
- uplatňuje smyslové vnímání, představivost a fantazii
- zvládá pohybové činnosti
- dokáže reprodukovat krátký text

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Četba, vyprávění k tématu, práce s knihami, ilustracemi

Poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb

Nácvik pohybových vystoupení

Přednes veršů

Hudební činnosti

Výtvarné činnosti

Pracovní činnosti s materiálem

Dramatické hry s rozvíjením fantazie a námětové hry

2. Kompetence k řešení problémů:

- spolupodílí se na splnění úkolu
- vnímá radost a uspokojení ze zvládnutí úkolu, překonání překážky, vyřešení problému

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Společná příprava oslav a svátků v mateřské škole

Ocenění snahy a povzbuzení v rámci realizace společně připravovaných oslav /komunitní kroužky/

3. Komunikativní kompetence:

- rozvíjí slovní zásobu, rozumí osvojeným slovům a dokáže je uplatnit v řeči
- vyjadřuje myšlenky, otázky i sdělení, rozumí slyšenému, vede smysluplný dialog, dovede vyprávět /obsahová stránka řeči/
- projevuje zájem o vyprávění, čtení, pohádky, příběhy a využívání komunikativních prostředků – zejména knih, encyklopedií, rozhlasu, televize

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Práce s dětskou knihou, čtením a vyprávěním textem – poslech, odpovědi na otázky, převyprávění příběhu, popis vnímaných podstatných informací a detailů, sdělení vlastních představ a zážitků k tématu

Námětové hry s motivem svátků a oslav
Námětové hry na téma rodiny

4. Sociální a personální kompetence:

- umí vyjádřit vlastní názor
- dokáže se prosadit, ale i podřídit, spolupracovat a respektovat druhé
- dokáže překonat ostych
- projevuje sebedůvěru

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Příprava a realizace oslav a svátků /zhotovení výzdoby, spolupodílení se na přípravě programu/
Diskusní kroužky

5. Činnosti a občanské kompetence:

- při prožívání svátečních událostí a tradic vnímá pocit sounáležitosti s prostředím rodiny, školy, místa, kde žije
- projevuje dovednost udělat radost sobě i druhým

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Samostatná vlastnoruční příprava drobných pozorností k obdarování
Aktivní účast na besídkách k Vánocům a Dni Matek
Aktivní účast na oslavách v MŠ

2. Ze školky do školy

Charakteristika: průběžné Seznamování dětí s prostředím 1. tříd na ZŠ. Smyslem není učit předškolní děti měsíc před zápisem do ZŠ intenzivně kreslit, stříhat, počítat, komunikovat, samostatně zazpívat nebo přednést verše. Předškolní příprava je průběžná, její součástí je spolupráce se dvěma ZŠ v blízkosti mateřské školy v rámci programu „ Ve škole je prima“.

Rozvoj osobnosti dítěte a jeho kompetencí

1. Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má radost z objevování nového, vnímá pocit uspokojení z výsledku činnosti
- projevuje psychickou zdatnost a odolnost dítěte
- záměrně se soustředí, udrží pozornost na danou činnost
- uplatňuje jazykové a řečové schopnosti

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Cvičení a hry podněcující rozvoj zrakového vnímání, prostorové a pravolevé orientace
Cvičení a hry zaměřené na rozvoj sluchového vnímání
Cvičení a hry zaměřené na rozvoj paměti a pozornosti
Hry zaměřené na rozvoj myšlení
Cvičení a hry na rozvoj motoriky

Hry zlepšující koncentraci
Pracovní a sebeobslužné činnosti
Manipulační činnosti s pomůckami, nástroji, náčiním a materiálem
Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů
Činnosti s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
Hry k rozvíjení předmatematických představ / třídění, uspořádání, přiřazování, odhad, orientace v prostoru a rovině
Experimentální a smyslové hry k určování vlastností, k rozvoji postřehu, vnímání, paměti a pozornosti
Výtvarné, hudební, pohybové a pracovní činnosti
Námětové hry
Kooperativní hry a činnosti ve dvojicích a skupinách

2. Kompetence k řešení problémů:

- využívá dosavadních zkušeností, představivost a fantazii
- při řešení praktických i myšlenkových problémů užívá racionálních, konstruktivních a účelných postupů – otázkami, hádankami, využíváním experimentů, metody pokusu a omylu, diskusními a komunitními kroužky
- vnímá radost a uspokojení ze zvládnání úkolu, překonání překážky, vyřešení problému

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Dramatické hry s rozvíjením fantazie
Sdělování zážitků
Společenské hry, psychomotorické hry, spontánní hry
Praktické činnosti / pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami/.

3. Komunikativní kompetence:

- **ovládá řeč, samostatně se vyjadřuje**
- projevuje zájem o vyprávění, čtení, pohádky, příběhy a využívání komunikativních prostředků – knih, telefonu, počítače, rozhlasu, televize
- vede komunikaci s dospělým bez zábran a ostychu
- komunikuje s vrstevníky bez zábran a ostychu

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Aktivity v rámci programu spolupráce se dvěma školami v blízkosti MŠ „Ve škole je prima“
Cvičení zaměřená na rozvoj slovní zásoby
Čtení z knih na pokračování a práce s textem
Hry komunikační
Hry dramatické – průpravné
Hry dramatické - strukturované
Sdělování zážitků z divadelních, filmových, hudebních představení a televizních pořadů určených dětem
Námětové hry a činnosti
Společné rozhovory, sdílení a aktivní naslouchání druhému
Hry kooperativní
Vyřizování vzkazů

4. Sociální a personální kompetence:

- samostatně se rozhoduje a přijímá odpovědnost za důsledky
- umí si vytvořit vlastní názor a vyjádřit ho
- projevuje citlivost a prosociální chování k druhému
- dokáže se prosadit, ale i podřídit, spolupracovat a respektovat druhé
- uplatňuje společenská pravidla soužití a společenské návyky
- projevuje uvědomění, že ubližování, ponižování a agresivní jednání jsou projevy chování, které nelze tolerovat

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Diskusní kroužky k osvojení zdvořilostních a společenských návyků „kouzelná slovíčka“ a seznámení s nevhodnými projevy chování / v rámci situačního učení/.

Hry s pravidly

Námětové hry

Interaktivní hry k rozvíjení vztahů a mravních hodnot mezi lidmi, na přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí respektovat druhého

5. Činnostní a občanské kompetence:

- umí uplatnit vlastní aktivitu a smysl pro povinnost
- projevuje schopnost žít ve společenství, spoluvytvářet pravidla soužití
- vnímá a přijímá uznávané společenské hodnoty a pravidla
- projevuje zdravou sebedůvěru
- Vnímá, že se svým chováním spolupodílí okolním prostředím
- vnímá, že má cenu se snažit, cennější než vítězství jednotlivce je vzájemná pomoc a spolupráce, každý nápad je dobrý, práce kvapná málo platná, překonání překážek přináší radost a uspokojení, sobectví se nevyplácí, přátelské vztahy jsou pro život velmi důležité.

Činnosti a příležitosti vedoucí k naplnění kompetence:

Pravidelné návštěvy základní školy v rámci připraveného programu aktivit

Výtvarné a pracovní činnosti

Vypracování grafických listů

Sociální a interaktivní hry

Literatura:

1. Košťátková Soňa.: Hry v mateřské škole v teorii a praxi. Praha. Grada 2005.
2. Hermová Sabine.: Psychomotorické hry. Praha. Portál 1994.
3. Drahomíra Jurcovičová, Žáčková Hana: Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole. Praha. Nakladatelství D + H 2005.
4. Slavíková Vladimíra, Slavík Jan: Dívej se, tvoř a povídej. Praha. Portál 2007
5. Doležalová Jana: Rozvoj grafomotoriky v projektech. Praha. Portál 2010

Realizace dílčích projektů a programů

1. „Ve škole je prima“ Aktivní program spolupráce se Základní školou U Lesa v Karviné–Ráji.

Cílem pravidelných návštěv /1 x měsíčně/ uvedené základní školy s předškolními dětmi je seznámit se s prostředím školy, navodit pocit bezpečí a jistoty před vstupem do 1. třídy.

Obsah projektu: podpora spolupráce a komunikace v rámci návštěv výuky v 1. třídách, pobytu ve výtvarné dílně, programu pro předškolní děti v počítačové učebně, společně sdílených pohybových a tvořivě dramatických činností.

2. Nabídka nadstandardních vzdělávacích příležitostí v odpoledních hodinách

Mateřská škola dětem nabízí v odpoledních hodinách zájmové aktivity dle aktuálních možností a personálního složení pedagogů:

Veselá notička

Keramika

Cvičení na balančních míčích

Výtvarná dílna „ Kreslíme, stříháme a malujeme“

Pracovní činnosti u ponku, s papírem a technickým legem

Sportovní hry

Angličtina hrou

Klub tvořivých maminek

Z pohádky do pohádky

Klub „Mrňouskové“ pro děti od 2 do 4 let

3. Pobyt ve škole v přírodě

Mateřská škola organizuje pobyty ve škole v přírodě pravidelně jednou ročně.

4. Projekt „ Otevřená zahrada“

Ve spolupráci s městem Karviná se mateřská škola spolupodílí od 1. 10. 2009 na projektu „**Otevřená zahrada**“. Náplní projektu je zpřístupnění školní zahrady pro veřejnost v době, kdy je mateřská škola uzavřena. Zřizovatel školy financuje správce, který v době provozu školní zahrady pro veřejnost zastupuje provozovatele – mateřskou školu a dbá na dodržování návštěvního řádu. Uvedený projekt je veřejností využíván a velmi příznivě hodnocen. Umožňuje relaxaci dětí i dospělých, dětem nabízí pohybové aktivity v bezpečném prostředí v blízkosti bydlíště.

Dny zájmových aktivit přesně stanovíme vždy na počátku školního roku průběhu měsíce září. Uvedené aktivity jsou zdarma.

Poznámky k tvorbě třídního vzdělávacího programu

Každá třída si vytvoří třídní vzdělávací program podle uvedené osnovy

1. Cíle – Vize /v návaznosti na ŠVP včetně specifík třídy/
2. Příprava integrovaných bloků – alespoň na jeden měsíc předem.
3. Příprava jednotlivých tematických celků, projektů v návaznosti na plán společných akcí školy
4. Obsah přípravy tematického celku, projektu nebo programu v rámci integrovaného bloku:
Záměry, cíle - co chceme s dětmi plnit nebo kam chceme s dětmi dojít /cíle v podobě očekávaného výsledku/
Činnosti - jakými aktivitami chceme realizovat vybrané cíle včetně organizačních forem
Zpětná vazba - viz. evaluace (viz. pravidla evaluace integrovaných bloků).

Školní i třídní vzdělávací program je uložen v každé třídě ve stole. Školní vzdělávací program je zveřejněn na nástěnce pro rodiče. S třídním vzdělávací programem rodiče seznámíme na třídní schůzce.

8. Evaluační systém

Evaluační je zpětná vazba – odpověď na otázky jak se nám konkrétně daří plnit třídní a školní vzdělávací program.

Příklad evaluace integrovaných bloků:

- co bylo přínosem v oblasti poznávacího, hodnotového a postojeového cíle
- co se nepovedlo, nemělo očekávaný efekt
- stanovení dalšího postupu: v čem pokračovat, co opakovat a nač navázat
- individuální poznámky k vedení záznamů o dětech.

Vedení záznamů o dětech – při vedení záznamů je potřeba vycházet z pozorování – to průběžně zaznamenávat formou poznámek /jsou součástí dokumentačního archu/ a následně stanovit, co u dítěte dále sledovat a rozvíjet. Záznam má dokumentovat zejména individuální pokroky dítěte.

Evaluační ŠVP a TVP

Prováděno 2 x ročně – v pololetí a na konci školního roku

Forma – odpovědi na otázky

1. Je RVP PV v souladu se ŠVP PV? Co se Vám na ŠVP vyhovuje - nevyhovuje, co byste změnila?
2. Je TVP PV v souladu se ŠVP PV? Co se Vám na TVP vyhovuje – nevyhovuje, co byste změnila?
3. Jaká je úroveň spolupráce s rodiči, co byste doporučila zlepšit?

Hodnocení vývoje dětí v oblasti pohybových dovedností, řeči a jazyka, poznávacích dovedností a sociálních dovedností v návaznosti na cílové kompetence / uvedeno v RVP PV, VÚP Praha 2004, s. 10 – 14 /.

Hospitace: Hlavní cíle hospitací jsou stanoveny vždy na jednotlivý šk. rok.

Kontrolní činnost provozních zaměstnanců: viz. Příloha č. 1

Kompetence učitelky MŠ: viz. Příloha č. 2

Prováděno průběžně dle materiálu „Kompetence učitelky MŠ“ – případová studie, autor: p. Škaloudová. Výstup v závěru šk. roku v rámci evaluace ŠVP a TVP. Paní učitelky si vyhodnotí, kterou z kompetencí vnímají jako prioritní a rády by se v ní zdokonalily tedy „co a jak“.

Autoevaluační dotazník pro provozní zaměstnance MŠ /příloha č.3/

Prováděno 1 x ročně, zpravidla v měsíci květnu, v září na provozní poradě diskuze k vyhodnocení práce provozních zaměstnanců, dle potřeby individuální pohovory.
Cíl: formou sebereflexe posoudit úroveň vlastní práce a sociální klima školy.

Dotazník pro rodiče dětí docházejících do MŠ /příloha č.4/

Cíl: Získat podněty ke zkvalitnění naší práce, dozvědět se informace o úrovni MŠ z pohledu rodičů dětí.

Prováděno 1 x ročně, zpravidla v měsíci dubnu, do konce měsíce května mají rodiče možnost anonymně dotazníky vyplnit a vhodit do připraveného boxu pro tyto účely. Začátkem měsíce června vedoucí učitelka školy se všemi zaměstnanci dotazníky vyhodnotí a napíše o tom zprávu, kterou vyvěsí na hlavní nástěnku, určenou pro rodiče.

Kontrolní činnost u provozních zaměstnanců – příloha č. 1

Cíl: Hodnotit kvalitu práce podle stanovených kritérií

- plnění pracovních úkolů daných pracovní náplní
- dodržování pracovního a organizačního řádu
- komplexní péče o pořádek a čistotu ve stanoveném pracovním úseku /mj. péče o květinovou výzdobu, průběžný úklid na obtížněji dostupných místech – okenní parapety, odstraňování pavučin, botníky/
- údržba zahrady /pravidelný úklid odpadků, péče o pískoviště a estetizaci prostředí před vstupem do MŠ/pro MŠ
- kvalita stravování, vyvážená strava, pestrost jídelničku /pro ŠJ/
- vstřícnost, porozumění, ochota spolupracovat
- snaha o zkvalitňování své práce, iniciativa
- taktní a ohleduplné jednání s rodiči, diskretnost a mlčenlivost o jejich záležitostech
- vlídné a vstřícné jednání s dětmi, vyhýbání se negativním slovním komentářům
- ve vztazích mezi zaměstnanci otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat.

Výstup: 2 x ročně na provozní poradě seznámení s rozбором uvedených kritérií, rozhovor, diskuse.

Kompetence učitelky MŠ – příloha č. 2

I. Profesní kompetence

1. Projektování a plánování vzdělávacího procesu

- Znalost základních principů a procesů plánování a projektování vzdělávání v MŠ
- Schopnost aktivní týmové spolupráce na tvorbě školního vzdělávacího programu
- Schopnost samostatně vytvořit třídní vzdělávací program
- Znalost cílevědomého a systematického plánování pedagogických činností

2. Pedagogické činnosti

- Odborné znalosti z oboru pedagogiky, psychologie, didaktiky, metodiky výchov

- Znalost Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání
- Znalost principů a postupů pedagogického hodnocení dítěte
- Schopnost individualizovat vzdělávání podle aktuálních potřeb dětí
- Schopnost samostatně adekvátně naplánovat a realizovat výchovné a vzdělávací činnosti
- Schopnost aktivně vyhledávat vhodné strategie a metody pro individualizované a skupinové vzdělávání dětí
- Znalost projektování a provádění individuálních výchovně vzdělávacích činností s dětmi se zvláštními vzdělávacími potřebami

3. Evaluační činnost

- Znalost základních metod pedagogické diagnostiky
- Schopnost pravidelně sledovat a vyhodnocovat průběh předškolního vzdělávání v souladu s RVP PV
- Schopnost provádět evaluační činnosti v souladu se vzdělávacími programy
- Schopnost uplatňovat výsledky evaluace v projektování i v procesu vzdělávání dětí
- Základní znalosti pro pedagogické hodnocení výsledků výtvarných a pracovních činností dětí
- Dovednost shromažďovat podkladů pro analýzu a hodnocení práce školy

II. Sociální dovednosti

- Schopnost spolupracovat ostatními pedagogy školy – týmová spolupráce
- Schopnost spolupracovat s dalšími institucemi
- Schopnost spolupracovat s rodiči dětí
- Schopnost odpovídajícím a přiměřeným způsobem komunikovat s partnerem (dítě, rodič, spolupracovník, apod.)
- Schopnost loajálně a zodpovědně zastupovat a reprezentovat školu
- Základní znalosti a schopnost komunikovat v nestandardních situacích
- Schopnost organizovat svoji práci, dětský kolektiv, akce pro rodiče
- Schopnost v diskusi jasně a srozumitelně vyjádřit a obhájit svůj názor

III. Osobní působení

- Schopnost empatie vůči dětem i rodičům dětí
- Trpělivost v kontaktech s dětmi i rodiči dětí
- Zájem o intelektuální, citový i mravní rozvoj dětí
- Samostatnost v rozhodování, schopnost nést zodpovědnost za svá rozhodnutí
- Schopnost být vzorem žádoucího chování pro děti i pro veřejnost
- Loajalita a odpovídající prezentace organizace na veřejnosti
- Aktivní zájem na dalším institucionálním vzdělávání
- Schopnost aktivního samostudia – odborná literatura, využívání všech dostupných zdrojů informací
- Zájem a dovednost aplikovat získané poznatky do pedagogických činností
- Angažovanost ve prospěch organizace

Autoevaluační dotazník pro provozní zaměstnance – příloha č. 3

Datum:

Cíl: sebekriticky zhodnotit úroveň vlastní práce a sociální klima na pracovišti MŠ...

Kvalitu své práce sebekriticky zhodnoťte vzhledem k níže uvedeným kritériím číselným ohodnocením 1-5 jako známkování ve škole, 1 – znamená výborně, 5 – nedostatečně.

Kritéria	Bodové ohodnocení 1-2-3-4-5
Plním všechny své úkoly dané pracovní náplní	1-2-3-4-5
Dodržuji organizační řád školy	1-2-3-4-5
Dodržuji stanovenou pracovní dobu	1-2-3-4-5
Dbám o pořádek na svém pracovišti	1-2-3-4-5
Dbám o květinovou výzdobu na svém úseku pracoviště	1-2-3-4-5
Dětem poskytuji plnohodnotnou stravu /hodnotí kuchařky/	1-2-3-4-5
Zachovávám stanovený jídelníček /k/	1-2-3-4-5
K přípravě pokrmů využívám čerstvé produkty nikoli polotovary /k/	1-2-3-4-5
Snažím se o estetiku pokrmu /k/	1-2-3-4-5
Dbám na podávání jídla v dobré kvalitě – teplé a chutné /k/	1-2-3-4-5
V MŠ ráda vařím, uplatňuju nové receptury nebo krajová jídla /k/	1-2-3-4-5
Potěší mě pochvala a uznání mých nadřízených	1-2-3-4-5
Nenutím děti do jídla	1-2-3-4-5
Dostatečně spolupracuji s vedoucí učitelkou a učitelkami	1-2-3-4-5
Vycházím vstříc různým organizačním požadavkům /výlety, akce/	1-2-3-4-5
Sleduji konkrétní potřeby dětí a snažím se jim vyhovět	1-2-3-4-5
Vůči dětem a rodičům jsem taktní a zachovávám mlčenlivost	1-2-3-4-5
Mám dostatek možností pro realizaci podnětů a nápadů	1-2-3-4-5
Dovedu přijmout kritiku	1-2-3-4-5
Snažím se o dobré vztahy na pracovišti	1-2-3-4-5
Vedení školy bere na vědomí mé připomínky a návrhy	1-2-3-4-5
Vedení školy vychází vstříc mým mimořádným potřebám/např. rodinné důvody/	1-2-3-4-5
Cítím se pro svoji práci dostatečně motivována	1-2-3-4-5
Jednám a pracuji profesionálním způsobem	1-2-3-4-5

Jiné připomínky, poznámky:

V čem chci svoji práci zlepšit:

Podpis:

Dotazník pro rodiče dětí docházejících do MŠ - příklad

Dotazník pro rodiče dětí docházejících do MŠ

Vážení rodiče, rádi bychom zjistili Váš pohled a názor na úroveň naší školy. Vaše anonymní odpovědi budou cenným vodítkem a inspirací ke zkvalitnění naší práce. Prosíme Vás proto o anonymní vyplnění ankety. Děkujeme za spolupráci.

S výsledky /tedy převažovanými klady i zápory/ Vás seznámíme po vyhodnocení.

Uveďte svůj názor vzhledem k níže uvedeným kritériím ohodnocením známkou 1-5, **příčemž známka 1 znamená výborně, vyjadřuje úplnou spokojenost ☺**
známka 5 znamená nedostatečně, vyjadřuje velmi nízkou spokojenost ☹

Kritéria	Hodnocení známkou 1 až 5
Budova MŠ je řádně uklizena a působí esteticky	1-2-3-4-5
Třída/uveďte jm. tř. /je útulná a vhodně vybavená	1-2-3-4-5
Školní zahrada je vybavená	1-2-3-4-5
Dětem se podává vhodná a pestrá strava	1-2-3-4-5
Mateřská škola je vstřícná k potřebám rodičům	1-2-3-4-5
O dění v MŠ jsem informován	1-2-3-4-5
MŠ nabízí dostatek akcí a aktivit, které děti zaujmou	1-2-3-4-5
Souhlasím s výjezdy do školy v přírodě	1-2-3-4-5
Internetové stránky školy hodnotím	1-2-3-4-5
O výchovně vzdělávacím programu v MŠ jsem informován	1-2-3-4-5
Program pro předškolní děti v rámci spolupráce se ZŠ hodnotím	1-2-3-4-5
Mám dojem, že p. uč. ve třídě/uveďte jméno třídy/ se k dětem chovají vstřícně, vlídně a s respektem	1-2-3-4-5
Jsem seznámen/a/ se všemi aktivitami MŠ	1-2-3-4-5
Moje dítě chodí domů spokojené	1-2-3-4-5
Zaměstnanci školy se mnou jednájí taktně a vstřícně	1-2-3-4-5
Zajištění preventivního vyšetření výslovnosti dětí v MŠ hodnotím	1-2-3-4-5
Práci vedení školy hodnotím	1-2-3-4-5
Provozní doba MŠ mi vyhovuje	1-2-3-4-5
Mám dojem, že dítě je díky docházce do MŠ více samostatné /v sebeobsluze, u stravování, v kontaktu s druhými.../	1-2-3-4-5
Mateřská škola věnuje pozornost rozvíjení dovedností a návyků potřebných pro život	1-2-3-4-5

Zhodnoťte prosím osobní přístup učitelek k Vám, rodičům a k Vaším dětem.....

Zhodnoťte prosím přístup vedoucí učitelky školy k Vám, rodičům a k Vaším dětem.....

Pokuste se ve stupnici 1,2,3,4,5 /známkami jako ve škole nejlepší 1 a nejhorší 5/zhodnotit kvalitu MŠ.....

Ostatní připomínky, podněty, návrhy, různá osobní sdělení / např. v čem se zlepšila nebo naopak zhoršila úroveň MŠ ve srovnání s loňským školním rokem, můžete využít i druhé strany dotazníku /

.....
.....
.....

Seznam použité literatury:

1. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, platné znění
2. Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV, Metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy. Praha, VÚP, 2007
4. Autoevaluace mateřské školy, metodická příručka k vlastnímu hodnocení. Praha, VÚP 2010
5. Eva Svobodová a kol.: Vzdělávání v mateřské škole, školní a třídní vzdělávací program, Praha, Portál 2010
6. Vladimíra Slavíková a kol.: Dívej se, tvoř a povídej, Praha, Portál 2007
7. Leblková Eliška: Environmentální výchova v mateřské škole, Portál, Praha 2012
8. Kollariková, Z, Pupala B. : Předškolní a primární pedagogika. Praha, Portál, 2001
9. Doležalová Jana: Rozvoj grafomotoriky v projektech, Praha, Portál 2010
10. Rukověť ředitelky mateřské školy. aTre, 2015
11. Příspěvky na internetové adrese www.rvp.cz
12. Kolektiv autorů: Diagnostika školní zralosti, Praha, Dr. Josef Raabe, s.r.o., 2012
13. Metodiky: Praha, Dr. Josef Raabe, s.r.o.
 - Hudební činnosti pro předškolní vzdělávání
 - Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání
 - Pohybové činnosti pro předškolní vzdělávání
 - Kognitivní činnosti v předškolním vzdělávání
 - Environmentální činnosti v předškolním vzdělávání
 - Předmatické činnosti v předškolním vzdělávání
14. Krejčová Věra, Kargerová Jana, Syslová Zora: Individualizace v mateřské škole, Praha, Portál 2015